

יפה בר-לב - "ירושת העיניים"

ירושת עיניים" הוא ספר שיריו הרביעי של איתמר יעורקסט. ספר זה הוא כעין מסכת שיריו אחת שנושא אחד מאחד את שיריה ופרקיה הטבעיים הם שלושה. הראשון: האב. השני: האני והשלישי: הבת. במסכת זו של אבות ובנים תחה המשורר על הוויית העצמאית. על יהודו של "האני" בין הדורות, אולם עם כל המידיה מול עצמו הוא הולך ומכיר בעובדת היותו משתייך לאיזה שורש שהוא. לאיזה מוצא שעל כורחו הטבעי בו את הותמו. שעל כורחו התם בו את צורתה הווייתו שלו שממנה אינו יכול להשתחרר.

בפרק הראשון מעלה יעורקסט את האב. אין זה אב במצב חיות אלא דוקא המשורר מעלחו בהווייתו החדלה. אב של כמישה ומות. המשורר מעלה את אביו חלון זה מתוך רצון להשיח תהדר ממנו, לנוס ממנו. הוא לרצה לקרוא לרעה: קומי כי עם שחר ננוס. הוא עומד ורגלי על אי הצפרירם. אי שעד כה היה שלו ובטוח תהנהר מציפו. אולם עיני האב המתוות ישהן עיניו שלו ניבטות בו, ומהו אין יברוח: "מי תחי בגופי הערב? / מירכו בקעתי לפנים... / עיני הסוב" בוח כקבצים / על פתח אינותו / נעצמות בבכי / בקום השחר / הוא פורט עצמו כלחם הפנים / חי כלפנים / רק פוזר על פני החדר" / דמות האב עולה ובאה מכל עבר ואין מקום בעולם לברוח ממנה והאיל ואת דמות האב הוא נושא בצמור: "עולם איש שיבה / מתוך הבגדים שעל כסא; נושא מבטו / לרעד הדלך / היד השלווה לנעת בו / נעצרת בין הלב וההגיון".

המרטט ביותר הוא המעמד מול הראי: כבוקר ראיתי ראשך במראה, אבי / כשהמוות הכהב בידך בהקף של תער. ובהמשך: עלו בכרתי הלובר / בשערך / היית בגילי. בכרתי: / עיניך אירש / אולם כבהק השחרית / חשתי קריאת הפחד - ולא ידעתי / אם הפץ אני - / הן התנת זכרונותיך היפים לתוך האדמה / ובמוחי נותר רק זכר אב ב.היה היה. בדרך קינה תלוש - / אך לתוך גופי המוסב על הווייתך דהרו בתים כהם הלנת / פחדך בלילות - / ובהניעי יד על פניך ידעתי: בי מעלי ומגוד / אחא ואין שעם לנוס". זאת אכנס השלמה הכר

אבת בתלות שבה. הכואבת בכורח הנכפה עלינו. אולם השלמה זאת קוראת גם ליצירה חדשה שבה נטביע אנו את הותמנו הנתון והמתודש. כך שעתה מפנה המשורר את ירושת עיניו לעבר ביתו ושר: כה אבוא ואגדל בגופך הנפתח / עם פרחים ש' עומם בגבהך".

המשורר משקיף אל דמותו המשת' קפה בשתי מראות. בדמות החדילה ובדמות העולה ופורחה עם העצב הנובל של הכבואה שהכמישה ועם רטט הכבואה הצומחת. תהיה לעצמו: אכן ידעתי / כי יבוא אלי / יומי כעוף המרטט / עלי השלהבית / נגרע ומת' מלא / עם הירח / נגרע ומחמלא / ברוקנאות אנוש / אב אם / רעיה ובת.

עם הזעקה הראשונית לנוס, באה ההשלמה ועם ההשלמה באה ההשתל' בוח יחד. המשורר שהוא החוליה ה' אמצעית בין הנובל והפורח חש כאילו חוליתו הוא מצטמצמת. ואילו ההדלון זורם אל החיים ומחדש אותם. קיימים

מסכת הירושה הסתיימה. ואנו מסיי' מים לקרוא פרק נוסף בשירתו של משורר פורה זה. שירה שהיא רכה כל כך ושקטה. שירה שאף אם נוגעת היא בנושאים הקוראים זעקה, הרוצים להתרוע נגד כבלים בראשיתיים שאין אנו יכולים להם, (הרי זעקתנו היא זעקת כאב מתנגדת וטרגית כל כך בהיותה תסרת אונים ומכירה במצבה שלא יוכל שינוי). אולם זעקתו של יעורקסט, כאבו הנוקב מחד ושמתו הרחבה מאידך תמיד הופכים בבואם לידי ביטוי בשירתו למין המיה חרי' שית ורכה. המיה שאולי חודרת, אך אף פעם לא מצליחה לזעזע. להכות. בקראנו בשירתו של יעורקסט נמים אנו תמיד על מי מנוחות, וכאילו צפים בהלום ובתמיהה כ.בצהרי אייר מגור

אי אלה קשויים סמויים שבין האב המת ובין הבת הנולדת. האב המת הוא שנותן חיים בה: "נשך לעברו גופה הפעור אל ראשו" ולאחר מכן הוא חודר ובא אליה במשחקיה. בתר' דמה ומלווה אותה בכל הווייתה הנצ' מחת: "ילדה במשחקה / בין פרחים / לרגלי איש שיבה" ובהמשך "צמיחת ידו / נוגעת בפיה" הנגיעה כפה שהיא כסמל להדברות. לפעילות חדשה ול' הפקוד חיים כנגיעת המלאך בפיו של ישעיהו.

כך שההשלמה עם ירושת העיניים אינה אומרת לבסוף אך כורת, אלא המשכיות. צמיחה ואפילו התעוררות לעתיד. האיך' סוף:

מסכת הירושה הסתיימה. ואנו מסיי' מים לקרוא פרק נוסף בשירתו של משורר פורה זה. שירה שהיא רכה כל כך ושקטה. שירה שאף אם נוגעת היא בנושאים הקוראים זעקה, הרוצים להתרוע נגד כבלים בראשיתיים שאין אנו יכולים להם, (הרי זעקתנו היא זעקת כאב מתנגדת וטרגית כל כך בהיותה תסרת אונים ומכירה במצבה שלא יוכל שינוי). אולם זעקתו של יעורקסט, כאבו הנוקב מחד ושמתו הרחבה מאידך תמיד הופכים בבואם לידי ביטוי בשירתו למין המיה חרי' שית ורכה. המיה שאולי חודרת, אך אף פעם לא מצליחה לזעזע. להכות. בקראנו בשירתו של יעורקסט נמים אנו תמיד על מי מנוחות, וכאילו צפים בהלום ובתמיהה כ.בצהרי אייר מגור

מנמי אורז'ל".